

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2 – ПрП(АЕГ) Пдср-22-16
(ПЗ-11.1; ПКЕЗ № 2 за темами 3 і 4)

ТЕМА ЗАНЯТТЯ: 1 Принцип моделювання течії газодинамічними особливостями.
 2 Практичне використання теореми М. Є. Жуковського в аерогідрогазодинаміці.
 3 Розгляд основних рівнянь з врахуванням стисливості. Практичне використання рівнянь Л. Ейлера і Д. Бернуллі в стисливому середовищі.
 4 Фізична сутність критичних параметрів газового потоку. Практичне використання теорії сопла Лавалю в аерогідрогазодинаміці.

Мета заняття: 1 Закріплення теоретичних знань про вплив стисливості газового середовища на зміну фізичних параметрів.
 2 Закріплення теоретичних знань щодо сутності вихрового руху і його використання в теоремі М. Є. Жуковського.
 3 Розгляд методик практичного використання рівнянь Л. Ейлера і Д. Бернуллі при розрахунку фізичних параметрів з врахуванням стисливості середовища.

План заняття

- 1 Проведення усного опитування за матеріалом тем 10 і 11.
- 2 Показ навчальних фільмів:
  - 2.1 Ефекти стисливості газового середовища. Фрагмент 3.: “Розповсюдження збурювань в газовому середовищі” – (7.2.1.3) – 5.хв. 37 с.
  - 2.2 Ефекти стисливості газового середовища. Фрагмент 4.: “Стрибки ущільнення” – (7.2.1.4) – 3.хв. 8 с.
  - 2.3 Ефекти стисливості газового середовища. Фрагмент 5.: “Виникнення і розвиток стрибків ущільнення” – (7.2.1.5) – 9.хв. 12 с.
  - 2.4 Розвиток надзвукових літаків. Легенди російської авіації . Трагедія російського чуда – 26 хв.
- 3 Розв’язок типових задач.
- 4 Виконання письмово контрольного експрес-завдання № 5 (30 хв).

Порядок проведення заняття

I Теоретична частина заняття

I.1 Питання для усного опитування

- 1 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з врахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Рівняння Л. Ейлера з врахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 Сопло Лавалю, залежність параметрів газового потоку по довжині сопла Лавалю.
- 4 Сутність вихрової течії, характеристика параметрів - *напруга вихора, циркуляція швидкості, індукована вихором колова швидкість*.
- 5 Формула Біо - Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для нескінченного і напівнескінченного прямолінійного вихору.

- 6 Моделювання течії газового потоку і несучої поверхні ЛА *прямолінійним вихором* і його практичне використання.
- 7 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 8 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку

I.2 Питань до письмового контрольного експрес-завдання

- 1 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Залежність температури загальмованого газового потоку від швидкості руху, сутність кінетичного нагрівання поверхні обтікаємого тіла.
- 3 Гранична швидкість газового потоку і її залежність від температури середовища.
- 4 Критичний переріз, сутність і визначення критичних параметрів потоку.
- 5 Рівняння Л.Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 6 Критична швидкість стисливого газового потоку, основні закономірності потоку при розгоні його від дозвукової до надзвукової швидкості.
- 7 Сопло Лавалю, залежність параметрів газового потоку від швидкості по довжині сопла Лавалю.
- 8 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 9 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 10 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - *напруга вихора*.
- 11 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - *індукована вихором колова швидкість*.
- 12 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - *циркуляція швидкості*.
- 13 Формула Біо- Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для нескінченного вихора.
- 14 Формула Біо- Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для напівнескінченного вихора.
- 15 Моделювання течії газового потоку і несучої поверхні ЛА *прямолінійним вихором* і його практичне використання.

II Практична частина заняття

II.1 Перелік задач до письмового контрольного експрес-завдання № 2

1 Задача 1.1

- 1) Визначити швидкісний і повний тиск на визначеній висоті, якщо температура повітря складає **мінус 25°C**, а число Маха рівняється **$M = 0,95$**
- 2) Визначити приладову і повітряну швидкість, а також число Маха, якщо швидкість звуку на висоті польоту рівняється **$a_n = 320$ м/с**, повний тиск повітряного потоку **$p^* = 9,9 \cdot 10^5$ Па**.

- 3) Літак летить на висоті $H = 8000$ м з швидкістю $V = 420$ км/год. Яку швидкість буде показувати прилад показника швидкості, якщо шкала приладу відградуїрована на висоту $H = 0$ м. Визначити число Маха і температуру повітря при заданих вихідних даних.

2 Задача 1.2

- 1) Визначити швидкість звуку, число Маха, швидкісний і повний тиски потоку, що обтікає літак в польоті з швидкістю $V = 480$ км/год на висоті $H = 5000$ м, якщо атмосферний тиск на даній висоті складає 54052 Па.
- 2) Визначити фактичну висоту польоту літака, приладову швидкість, швидкість звуку і швидкісний напір, якщо прилад числа Маха показує значення $M = 0,9$, а повітряна швидкість літака рівняється $V_{\text{пн}} = 980$ км/год.

3 Задача 1.3

- 1) Визначити як зміниться швидкість польоту літака при зміні висоти з $H_1 = 8000$ м до $H_2 = 3000$ м при незмінній вазі літака $G = 100$ кН і площі крила $S = 150$ м², коефіцієнт підйомної сили $C_{ya} = 0,9$.

4 Задача 1.4

- 1) Визначити число Маха і число Рейнольдса при польоті літака на висоті $H = 2000$ м, на швидкості $V = 450$ км/год, динамічний коефіцієнт в'язкості рівняється $\mu = 1,2 \cdot 10^{-5}$ Па с, площа прямокутного крила $S = 25$ м², розмах крила $l = 15$ м.

5 Задача 1.5

- 1) Коефіцієнт опору літака $C_{xa,1} = 0,019$. В процесі експлуатації і ремонту обшивки фюзеляжу літака коефіцієнт опору збільшився до $C_{xa,2} = 0,021$. Визначити на скільки збільшилась сила опору літака в польоті на висоті $H = 6$ км на швидкості $V = 648$ км/год., площа крила $S = 140$ м².
- 2) Коефіцієнт підйомної сили літака $C_{ya,1} = 1,2$. В процесі експлуатації і ремонту обшивки фюзеляжу літака коефіцієнт підйомної сили зменшився до $C_{ya,2} = 0,8$. Визначити у скільки разів зменшилась підйомна сила літака в польоті на висоті $H = 5000$ м на швидкості $V = 650$ км/год., площа крила $S = 140$ м².

6 Задача 1.6

- 1) Визначити підйомну силу і силу лобового опору літака, якщо при продувці моделі літака в масштабі $1:50$ в аеродинамічній трубі при числі Маха $M = 0,7$ були отримані аеродинамічні сили $Y_{ам} = 2000$ Н, $X_{ам} = 400$ Н, площа крила моделі $S_m = 0,5$ м².
- 2) В скільки разів необхідно збільшити площу крила для отримання однакової підйомної сили крила на однаковому куті атаки і при однаковій швидкості польоту, якщо висота змінюється з $H_1 = 7$ км до висоти $H_2 = 11000$ м.

7 Задача 1.7:

- 1) Визначити для нескінченного вихору напругу, індуктивну швидкість і колову швидкість на перерізі вихору, якщо частота обертання вихору рівняється $\omega_v = 25 \text{ }^1/\text{с}$, площа перерізу вихору $S_v = 80 \text{ см}^2$, радіус вихору рівняється $r = 25 \text{ см}$.
- 2) Визначити, як зміниться повний тиск в критичній точці носової частини фюзеляжу літака при зміні висоти польоту з $H_1 = 1000 \text{ м}$ до $H_2 = 5000 \text{ м}$ на швидкості $V = 720 \text{ км/год}$.

8 Задача 1.8:

- 1) Визначити приладову і повітряну швидкості та швидкісний тиск на висоті $H = 6000 \text{ м}$, якщо повний тиск рівняється $p^* = 1,1 \cdot 10^5 \text{ Па}$.
- 2) Визначити, як зміниться масова витрата повітря при швидкості $V = 720 \text{ км/год}$ на висоті $H = 3000 \text{ м}$ при зміні діаметру повітряного потоку з $d_1 = 50 \text{ см}$ до $d_2 = 0,9 \text{ м}$.

9 Задача 1.9:

- 1) Визначити напругу вихору і індуковану вихором швидкість, якщо кути атаки кінцевого вихору рівняються $\alpha_1 = 45^\circ$, $\alpha_2 = 135^\circ$, радіус вихору $r = 50 \text{ см}$, число обертання вихору $n_v = 335 \text{ об/хв}$.
- 2) Визначити напругу вихору, індуковану вихором швидкість для напівнескінченного вихору і колову швидкість на перерізі вихору, якщо число обертів вихору $n_v = 240 \text{ об/хв}$, $\alpha_2 = 90^\circ$, $\alpha_1 = 0^\circ$, радіус вихору рівн. $r = 100 \text{ см}$.

10 Задача 1.10:

- 1) Визначити циркуляцію швидкості і підйомну силу крила, якщо політ здійснюється на висоті $H = 1000 \text{ м}$ при швидкості $V = 480 \text{ км/год}$, коефіцієнт підйомної сили крила рівняється $C_{ya} = 1,2$, хорда крила рівняється $b = 1,5 \text{ м}$, довжина контуру $l = 10 \text{ м}$.
- 2) Визначити кут атаки (α_0) при якому коефіцієнт підйомної сили рівняється $C_{ya} = 0$, якщо коефіцієнт підйомної сили при куті атаки $\alpha = 5^\circ$ рівняється $C_{ya} = 0,6$, похідна підйомної сили рівняється $C_{y\alpha} = 3$, а також підйомну силу при швидкості $V = 260 \text{ км/год}$ і площі крила $S = 40 \text{ м}^2$.
- 3) Визначити підйомну силу крила площею $S = 100 \text{ м}^2$ для кута атаки $\alpha = 8^\circ$, якщо кут нахилу графіку залежності $C_{ya} = f(\alpha)$ рівняється $\varphi = 30^\circ$, та коефіцієнт підйомної сили при куті атаки $\alpha_0 = \text{мінус } 2^\circ$, при швидкості польоту $V = 250 \text{ км/год}$.

Рекомендована література

6.1.1 - 16...35, 72...75; 6.1.2 - 50...139; 6.1.3 - 20...79; 6.1.4 - 61...132; 6.1.8 - 41...58; 6.3.1; 6.3.2; 64.1

Варіанти завдань письмового контрольного експрес-завдання № 2

Варіант № 1-ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 3 Визначити швидкісний і повний тиск на визначеній висоті, якщо температура повітря складає **мінус 25°C**, а число Маха рівняється **$M = 0,95$**

Варіант № 2- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Залежність температури загальмованого газового потоку від швидкості руху, сутність кінетичного нагрівання поверхні обтікаемого тіла.
- 2 Моделювання течії газового потоку і несучої поверхні ЛА прямолінійним вихором і його практичне використання.
- 3 Визначити приладову і повітряну швидкість, а також число Маха, якщо швидкість звуку на висоті польоту рівняється **$a_n = 320$ м/с**, повний тиск повітряного потоку **$p^* = 9,9 \cdot 10^5$ Па**.

Варіант № 3- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Гранична швидкість газового потоку і її залежність від температури середовища.
- 2 Сутність вихрової течії, характеристика параметра – індукована вихором колова швидкість.
- 3 Літак летить на висоті **$H = 8000$ м** з швидкістю **$V = 420$ км/год**. Яку швидкість буде показувати прилад показника швидкості, якщо шкала приладу відградуирована на висоту **$H = 0$ м**. Визначити число Маха і температуру повітря при заданих вихідних даних.

Варіант № 4- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - циркуляція швидкості.
- 2 Критичний переріз, його сутність і визначення критичних параметрів потоку.
- 3 Визначити швидкість звуку, число Маха, швидкісний і повний тиски потоку, що обтікає літак в польоті з швидкістю **$V = 480$ км/год** на висоті **$H = 5000$ м**, якщо атмосферний тиск на даній висоті складає **54052 Па**.

Варіант № 5- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Критичний переріз, його сутність і визначення критичних параметрів потоку.
- 2 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 3 Визначити фактичну висоту польоту літака, приладову швидкість, швидкість звуку і швидкісний напір, якщо прилад числа Маха показує значення $M = 0,9$, а повітряна швидкість літака рівняється $V_{\text{пн}} = 980 \text{ км/год}$.

Варіант № 6- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Рівняння Л. Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - циркуляція швидкості.
- 3 Визначити як зміниться швидкість польоту літака при зміні висоти з $H_1 = 8000 \text{ м}$ до $H_2 = 3000 \text{ м}$ при незмінній вазі літака $G = 100 \text{ кН}$ і площі крила $S = 150 \text{ м}^2$, коефіцієнт підйомної сили $C_{ya} = 0,9$.

Варіант № 7- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Критична швидкість стисливого газового потоку, основні закономірності потоку при розгоні його від дозвукової до надзвукової швидкості.
- 2 Формула Біо-Савара, її загальне визначення і застосування..
- 3 Визначити число Маха і число Рейнольдса при польоті літака на висоті $H = 2000 \text{ м}$, на швидкості $V = 450 \text{ км/год}$, динамічний коефіцієнт в'язкості рівняється $\mu = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ Па с}$, площа прямокутного крила $S = 25 \text{ м}^2$, розмах крила $l = 15 \text{ м}$.

Варіант № 8- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Сопло Лавалля, залежність параметрів газового потоку по довжині сопла Лавалля і питомої витрати газу від швидкості.
- 2 Формула Біо- Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для нескінченного вихоря.
- 3 Коефіцієнт опору літака $C_{x0,1} = 0,019$. В процесі експлуатації і ремонту обшивки фюзеляжу літака коефіцієнт опору збільшився до $C_{x0,2} = 0,024$. Визначити на скільки збільшилась сила опору літака в польоті на висоті $H = 6 \text{ км}$ на швидкості $V = 648 \text{ км/год}$., площа крила $S = 140 \text{ м}^2$

Варіант № 9- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 2 Рівняння Л. Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 *Визначити підйомну силу і силу лобового опору літака, якщо при продувці моделі літака в масштабі 1:50 в аеродинамічній трубці при числі Маха $M = 0,7$ були отримані аеродинамічні сили $Y_{ам} = 2000 \text{ Н}$, $X_{ам} = 400 \text{ Н}$, площа крила моделі $S_m = 0,5 \text{ м}^2$.*

Варіант № 10- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Формула Біо- Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для напівнескінченного вихорю.
- 2 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 *В скільки разів необхідно збільшити площу крила для отримання однакової підйомної сили крила на однаковому куті атаки і при однаковій швидкості польоту, якщо висота змінюється з $H_1 = 7 \text{ км}$ до висоти $H_2 = 11000 \text{ м}$.*

Варіант № 11- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 2 Залежність температури загальмованого газового потоку від швидкості руху, сутність кінетичного нагрівання поверхні обтікаємого тіла.
- 3 *Визначити швидкісний і повний тиск на визначеній висоті, якщо температура повітря складає **мінус 25°C** , а число Маха рівняється $M = 0,95$*

Варіант № 12- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Гранична швидкість газового потоку і її залежність від температури середовища.
- 2 Моделювання течії газового потоку і несучої поверхні ЛА прямолінійним вихором і його практичне використання в аеродинаміці.
- 3 *Визначити приладову і повітряну швидкість, а також число Маха, якщо швидкість звуку на висоті польоту рівняється $a_n = 320 \text{ м/с}$, повний тиск повітряного потоку $p^* = 9,9 \cdot 10^5 \text{ Па}$.*

Варіант № 13- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-1б - ПКЕЗ--2

- 1 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - циркуляція швидкості.
- 2 Критичний переріз, його сутність і визначення критичних параметрів потоку.

- 3 Літак летить на висоті $H = 8000$ м з швидкістю $V = 420$ км/год. Яку швидкість буде показувати прилад показника швидкості, якщо шкала приладу відградуїрована на висоту $H = 0$ м. Визначити число Маха і температуру повітря при заданих вихідних даних.

Варіант № 14- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-16 - пкез-2

- 1 Формула Біо - Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для напівнескінченного вихоря.
- 2 Рівняння Л. Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 Визначити швидкість звуку, число Маха, швидкісний і повний тиски потоку, що обтікає літак в польоті з швидкістю $V = 480$ км/год на висоті $H = 5000$ м, якщо атмосферний тиск на даній висоті складає 54052 Па.

Варіант № 15- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-16 - пкез-2

- 1 Сопло Лавалля, залежність параметрів газового потоку по довжині сопла.
- 2 Сутність вихрової течії, характеристика параметра – індукована вихором колова швидкість.
- 3 Визначити фактичну висоту польоту літака, приладову швидкість, швидкість звуку і швидкісний напір, якщо прилад числа Маха показує значення $M = 0,9$, а повітряна швидкість літака рівняється $V_{nn} = 980$ км/год.

Варіант № 16- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-16 - пкез-2

- 1 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 3 Визначити як зміниться швидкість польоту літака при зміні висоти з $H_1 = 8000$ м до $H_2 = 3000$ м при незмінній вазі літака $G = 100$ кН і площі крила $S = 150$ м², коефіцієнт підйомної сили $C_{ya} = 0,9$.

Варіант № 17- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-16 - пкез-2

- 1 Залежність температури загальмованого газового потоку від швидкості руху, сутність кінетичного нагрівання поверхні обтікаємого тіла.
- 2 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 3 Визначити число Маха і число Рейнольдса при польоті літака на висоті $H = 2000$ м, на швидкості $V = 450$ км/год, динамічний коефіцієнт в'язкості рівняється $\mu = 1,2 \cdot 10^{-5}$ Па с, площа прямокутного крила $S = 25$ м², розмах крила $l = 15$ м.

Варіант № 18- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-1б - пкез-2

- 1 Гранична швидкість газового потоку і її залежність від температури середовища.
- 2 Сутність вихрової течії, характеристика параметра – індукована вихором колова швидкість.
- 3 Коефіцієнт підйомної сили літака $C_{ya,1} = 1,2$. В процесі експлуатації і ремонту обшивки фюзеляжу літака коефіцієнт підйомної сили зменшився до $C_{ya,2} = 0,9$. Визначити у скільки разів зменшилась підйомна сила літака в польоті на висоті $H = 5000$ м на швидкості $V = 650$ км/год., площа крила $S = 140$ м²

Варіант № 19- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-1б - пкез-2

- 1 Сутність вихрової течії, характеристика параметра - циркуляція швидкості.
- 2 Критичний переріз, його сутність і визначення критичних параметрів потоку.
- 3 Визначити підйомну силу і силу лобового опору літака, якщо при продувці моделі літака в масштабі 1:50 в аеродинамічній трубці при числі Маха $M = 0,7$ були отримані аеродинамічні сили $Y_{ам} = 2000$ Н, $X_{ам} = 400$ Н, площа крила моделі $S_m = 0,5$ м².

Варіант № 20- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-1б - пкез-2

- 1 Критичний переріз, його сутність і визначення критичних параметрів потоку.
- 2 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 3 В скільки разів необхідно збільшити площу крила для отримання однакової підйомної сили крила на однаковому куті атаки і при однаковій швидкості польоту, якщо висота змінюється з $H_1 = 7$ км до висоти $H_2 = 11000$ м..

Варіант № 21- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-1б - пкез-2

- 1 Рівняння Л. Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 2 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула.
- 3 Визначити приладову і повітряну швидкість, а також число Маха, якщо швидкість звуку на висоті польоту рівняється $a_n = 320$ м/с, повний тиск повітряного потоку $p^* = 9,9 \cdot 10^5$ Па.

Варіант № 22- ПрП(АЕГ)-120 - Підср-22-1б - пкез-2

- 1 Критична швидкість стисливого газового потоку, основні закономірності потоку при розгоні його від дозвукової до надзвукової швидкості.

- 2 Формула Біо-Савара, її загальне визначення і застосування.
- 3 Визначити швидкість звуку, число Маха, швидкісний і повний тиски потоку, що обтікає літак в польоті з швидкістю $V = 480 \text{ км/год}$ на висоті $H = 5000 \text{ м}$, якщо атмосферний тиск на даній висоті складає 54052 Па .

Варіант № 23- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-16 - ПКЕЗ--2

- 1 Сопло Лавалю, залежність параметрів газового потоку по довжині сопла Лавалю і питомої витрати газу від швидкості.
- 2 Формула Біо- Савара і визначення індукованої вихором колової швидкості для нескінченного вихоря.
- 3 Визначити як зміниться швидкість польоту літака при зміні висоти з $H_1 = 8000 \text{ м}$ до $H_2 = 3000 \text{ м}$ при незмінній вазі літака $G = 100 \text{ кН}$ і площі крила $S = 150 \text{ м}^2$, коефіцієнт підйомної сили $C_{ya} = 0,9$.

Варіант № 24- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-16 - ПКЕЗ--2

- 1 Теорема М. Є. Жуковського про підйомну силу: визначення, сутність і розрахункова формула..
- 2 Рівняння Л. Ейлера з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 Коефіцієнт підйомної сили літака $C_{ya,1} = 1,2$. В процесі експлуатації і ремонту обшивки фюзеляжу літака коефіцієнт підйомної сили зменшився до $C_{ya,2} = 0,9$. Визначити у скільки разів зменшилась підйомна сила літака в польоті на висоті $H = 5000 \text{ м}$ на швидкості $V = 650 \text{ км/год}$., площа крила $S = 140 \text{ м}^2$

Варіант № 25- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-16 - ПКЕЗ--2

- 1 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 2 Рівняння Д. Бернуллі для газового потоку з урахуванням стисливості, його фізична сутність.
- 3 В скільки разів необхідно збільшити площу крила для отримання однакової підйомної сили крила на однаковому куті атаки і при однаковій швидкості польоту, якщо висота змінюється з $H_1 = 7 \text{ км}$ до висоти $H_2 = 11000 \text{ м}$.

Варіант № 26- ПрП(АЕГ)-120 - Підбср-22-16 - ПКЕЗ--2

- 1 Залежність коефіцієнта підйомної сили від кута атаки, її фізична сутність і характерні ділянки на графіку.
- 2 Залежність температури загальмованого газового потоку від швидкості руху, сутність кінетичного нагрівання поверхні обтікаємого тіла.
- 3 Визначити швидкісний і повний тиск на визначеній висоті, якщо температура повітря складає $\text{мінус } 25^\circ\text{C}$, а число Маха рівняється $M = 0,95$